

Studeren met Open Bijbel

Bijbelstudie sectie voor de wat meer gevorderde Bijbellezer

Thema's in de brief aan de Romeinen

10. De behoudenis van Israël

Heeft God Zijn volk verstoten?

De Messias van Israël was verschenen en na enkele jaren weer van het (zichtbare) toneel verdwenen. Eeuwenlang hadden profeten en vromen in Israël vol verwachting naar Zijn komst uitgezien. Jezus zei eens: "Vele profeten en rechtvaardigen hebben begeerd te zien wat u ziet, en zij hebben het niet gezien, en te horen wat u hoort, en zij hebben het niet gehoord" (Mat 13:17). Maar op de dag van Jezus' dood leek de verwachting van de beloofde zegeningen die de Messias zou brengen een fata morgana geworden: "Hij kwam tot het zijne, en de zijnen hebben Hem niet aangenomen" (Joh 1:11).

Al spoedig waren er onder de gelovigen uit de heidenen mensen die meenden dat, omdat verreweg de meeste Joden Jezus als hun Heiland hadden verworpen, God Zijn historische verbondsvolk voorgoed had verstoten. Dit denkbeeld wordt door sommigen in het christendom nog steeds uitgedragen. Na de oorzaak van de Joodse verwerping van Jezus als Messias te hebben blootgelegd, gaat Paulus in hoofdstuk 11 van deze brief daarom over tot een uitvoerige bespreking van de toekomst van Israël. Hij leidt zijn verhandeling in met de woorden: "Ik vraag dan: God heeft zijn volk toch niet verstoten?" (Rom 11:1).

Een overblijfsel

Paulus ontkent met een beslist "Volstrekt niet!" dat God Israël voorgoed verworpen zou hebben. Zijn antwoord is dat vanaf Israëls roeping uit Egypte slechts een minderheid gehoorzaam is geweest. Toen de Baäldienst hoogtij vierde, was er een trouwe minderheid van zeventuizend die weigerde daaraan mee te doen. Zo was er ook in de tijd van de apostelen een minderheid in Israël die wel in Jezus als hun Messias geloofde: "Zo is er dan in de tegenwoordige tijd een overblijfsel gelaten naar de verkiezing van de genade ... Het uitverkoren deel heeft het verkregen, en de overigen zijn verhard" (Rom 11:7).

Is Israëls val onherroepelijk?

Paulus heeft al eerder in zijn uitleg het volk Israël voorgesteld als iemand die over een steen gestruikeld en op de grond gevallen is. Die steen was Jezus' kruisiging; want afgezien van de verwachting dat de Messias nooit zou sterven (Joh 12:34), sprak de wet van Mozes een vloek uit over wie aan een paal zou

hangen (Deut 21:23). Hoe zou Israëls Koning door God vervloekt kunnen worden? Juist het feit dat God toeliet dat Jezus aan een paal werd gehangen, was voor de meeste Joden het overtuigend bewijs dat Hij de Messias niet kon zijn. Ook wat dit punt betreft leidt Paulus zijn verklaring in met een vraag: "Zijn ze gestruikeld om te blijven liggen?" (Rom 11:11, vert. P. Canisius).

Hoe treurig dit struikelen ook was, het heeft een gunstig gevolg gehad, want daardoor is de zegen van het evangelie direct de heidenen aangeboden. Het boek Handelingen van de apostelen laat telkens zien hoe de weigering van de plaatselijke Joden Jezus als Heiland te aanvaarden, aanleiding gaf tot de prediking tot de niet-Joden. Wat gebeurde in Antiochië is typerend voor andere steden: "Het was nodig, dat eerst tot u het woord van God werd gesproken, doch nu u het verstoot en u het eeuwige leven niet waardig keurt, zie, nu wenden wij ons tot de heidenen" (Hand 13:46). Iets dergelijks heeft Paulus jaren later ook tegen Joden in Rome gezegd: "Het zij u dan bekend, dat dit heil van God aan de heidenen gezonden is; die zullen dan ook horen!" (Hand 28:28).

Met hun kennis van de Schrift waren de Joden beter in staat dan de heidenen de waarheid van het evangelie te toetsen. Als zij tot geloof zouden zijn gekomen, zouden zij het voorrecht hebben andere volken de heilsboodschap bekend te maken. Niet alleen deden zij dit niet, maar zij probeerden de verkondigers van het evangelie zelfs te verhinderen tot de heidenen te spreken tot hun behoud (1 Tes 2:16). Maar als de struikeling van de Joden leidde tot het behoud van vele heidenen, welke zegeningen zou hun herstel dan wel niet brengen! "Want, indien hun verwerping de verzoening van de wereld is, wat zal hun aanneming anders wezen dan leven uit de doden? (v.15). Er is hier een verband met een gruwelijk schouwspel in een visioen van Ezechiël. Hij zag het verstrooide volk Israël als dorre beenderen die overal verspreid in een dal lagen te blakeren in de zon; een voorstelling van de dood van de natie Israël. Tot zijn schrik zag hij beweging komen in de beenderen: zij voegden zich aan een om skeletten te vormen, waarop vlees en huid kwam. Tenslotte werd de levensadem in de lijken geblazen, zodat het dal vol levende mensen was. Hoewel deze voorstelling ook op de opstanding van individuen toegepast had kunnen worden, gaat het hier om het herstel van de natie Israël: "zie, Ik open uw graven en zal u uit uw graven doen opkomen, o mijn volk, en u brengen naar het land Israëls" (Ezech 37:12). Op dit punt gekomen, keert Paulus zich tot de christenen uit de heidenen. Zij moesten niet denken, omdat Christus hem geroepen had om de heidenen het evangelie te verkondigen, dat Hij de Joden had afgeschreven. Integendeel: Paulus' motivatie voor zijn energieke pogingen heidenen tot Christus te brengen, was de hoop dat ten minste een deel van zijn volksgenoten hierdoor jaloers zou worden en tot inzicht en geloof zou komen. We kunnen ons voorstellen hoe een Jood, die in contact kwam met christelijke heidenen, met lede ogen hun kennis van de Joodse geschriften en hun intense belangstelling voor de hoop van Israël zal hebben aangezien.

De eerstelingen

Paulus laat vervolgens aan de hand van twee beelden een zekere betrekking zien tussen de aartsvaders van Israël en hun nageslacht. Volgens de wet van Mozes moest het volk ieder jaar, als een heffing van de nieuwe oogst, een koek van gerstemeel brengen. Die vertegenwoordigde het hoofdvoedsel van het gewone volk, dat daarmee werd geheiligd. Evenzo is het volk dat uit de aartsvaders is ontstaan, door hen heilig, ongeacht het falen van individuen daarin. In een tweede illustratie stelt Paulus het volk Israël voor als een boom. De wortels zijn de aartsvaders en hieruit zijn de takken, hun nageslacht, voortgekomen. Vanwege hun oorsprong staan de nakomelingen van Abraham apart van andere volken. Dit betekent niet dat het Jood zijn op zichzelf voldoende is om Gods gave van eeuwig leven te ontvangen. Waar het om gaat is dat de betrekking tussen de aartsvaders en hun kinderen waarborg is voor wat God eens door Jeremia zei: “want Ik zal met alle volken waaronder Ik u verstrooid heb, voorgoed afrekenen, maar met u zal Ik niet voorgoed afrekenen” (Jer 30:11). Deze bijzondere betrekking tussen Abraham en zijn nageslacht geeft Paulus ook aan met de woorden: “naar de verkiezing zijn zij geliefden omwille van de vaderen” (v.28). Mozes had gesproken van deze motivatie: “Omdat de HERE u liefhad en de eed hield, die Hij uw vaderen gezworen had, heeft de HERE u met een sterke hand uitgeleid en u verlost uit het diensthuis” (Deut 7:8).

De olijfboom

Om dit bijzondere verband tussen de wortel en de takken (de aartsvaders en hun nageslacht) te verhelderen, stelt Paulus twee olijfbomen voor: een edele die gewoonlijk goede vrucht voortbrengt en een wilde die slechts weinig oplevert. De edele boom duidt Israël aan, zoals Jeremia sprak: “Een groene olijf, schoon van prachtige vrucht, heeft de HERE u genoemd” (Jer 11:16). In Zijn beeld van een wijnstok had Jezus gezegd dat onvruchtbare ranken door de Vader weggesnoeid zouden worden en dat is ook het geval met de takken van de edele olijfboom. In hun plaats heeft God takken van de wilde olijfboom geënt, dus bevinden de gelovigen uit de heidenen zich op de edele olijf. Omdat de wortel heilig is, zijn zij het ook.

In de vroege gemeente onder gelovigen uit de heidenen was er ongetwijfeld een tendens de ongelovige Joden te minachten. Wie zich hieraan schuldig maakten, zagen over het hoofd dat zij het zelf aan Gods genade te danken hadden dat zij niet meer zonder Christus waren, “uitgesloten van het burgerrecht van Israël en vreemd aan de verbonden van de belofte, zonder hoop en zonder God in de wereld”, maar nu “geen vreemdelingen en bijwoners meer, maar medeburgers van de heiligen en huisgenoten van God” (Efez 2:12,19). Ongelovige Joden hadden voor Christus’ volgelingen een waarschuwing moeten zijn. Bij God is geen aanzien van de persoon en discipelen die tot ongeloof vervallen, zullen evengoed gestraft worden als het ongelovige deel van Israël. Evenals het enten van afgesnoeide takken “tegen de natuur” is, zo zal Israëls

herstel als Gods heilige natie een ongekend wonder zijn. Paulus zegt niet dat dit geestelijk herstel een mogelijkheid is, maar dat het uiteindelijk zeker zal gebeuren: “Maar ook zij zullen [niet “kunnen”], wanneer zij niet bij hun ongehoof blijven, weder geënt worden; God is immers bij machte hen opnieuw te enten. Want indien u uit de wilde olijf, waartoe u naar uw natuur behoort, weggekapt en tegen uw natuur op de edele olijf geënt bent, hoeveel te meer zullen dezen, naar hun natuur, op hun eigen olijf geënt worden” (Rom 11:23,24).

Gods roeping is onberouwelijk

Paulus leidt de afsluiting van zijn verhandeling van de blijvende plaats van Israël in Gods heilsplan in met een beroep op zijn lezers: “Want, broeders, opdat u niet eigenwijs zou zijn, wil ik u niet onkundig laten van dit geheimenis ...” (v.25). Een geheimenis is iets dat vroeger niet bekend was maar nu is geopenbaard. Het geheimenis is in het feit dat Israël als volk bij zijn ongelooft zal blijven, totdat Gods werkzaamheid onder de heidenen is voltooid: “een gedeeltelijke verharding is over Israël gekomen, totdat de volheid van de heidenen binnengaat.” Hiermee wordt het vol getal van Gods kinderen bedoeld, dat vóór Christus’ wederkomst geroepen zal worden. In het boek Openbaring is een dergelijke verklaring gegeven waarom de martelaren voor een tijd in het graf moesten rusten: “totdat ook het getal vol zou zijn van hun mededienstknechten en hun broeders, die gedood zouden worden evenals zij” (Op 6:11). Wanneer deze bedeling tot een einde is gekomen, zal “gans Israël behouden worden”. Dit betekent niet iedere persoon daarin. Integendeel: Ezechiël spreekt van een scheiding onder het volk voordat zij in het land Israël gaan wonen: “Ik zal u onder de herdersstaf doen doorgaan en u brengen in de band van het verbond. Ik zal de weerspanningen uit u uitschiften en hen die tegen Mij overtreden hebben” (Ezech 20:37,38). Er zal dus geen plaats in het herstellende Koninkrijk zijn voor ongelovige Joden.

De grote gebeurtenis die de bedekking op het gelaat van de Joden zal wegnemen, is de wederverschijning van hun Heiland: “De Verlosser zal uit Sion komen, Hij zal goddeloosheden van Jakob afwenden” (Rom 11:26; Jes 59:20). De profeet Zacharia voorzag de tijd dat God de geest van genade zou uitgieten: “zij zullen Hem aanschouwen, die zij doorstoken hebben ... Te dien dage zal er een bron ontsloten zijn voor het huis van David en voor de inwoners van Jeruzalem ter ontzondiging en reiniging” (Zach 12:10; 13:1). Aan de profetie uit Jesaja voegt Paulus een andere uit Jeremia toe: “En dit is mijn verbond met hen, wanneer Ik hun zonden wegneem” (Rom 11:27; Jer 31:33,34). Daarmee zal Gods belofte van een nieuw verbond in vervulling gaan. In plaats van een wet op tafelen van steen gegrift, zullen Gods wetten in het hart van zijn volk geschreven worden. Uiteindelijk zullen de genadige vruchten van Gods ondoorgrondelijke wijsheid en onnaspeurlijke wegen te zien zijn in een rechtvaardig volk Israël, als een heilige natie gewijd aan het dienen van andere volken in het Koninkrijk van Christus op aarde.

A.H.